

Panium—Nambala Ya Nkombo Mwamfumu Mupalume Muli Nankonko Mucofwe.

Daniyeli 11 Yavumbululwe: Imigca Yesiprofetho Kusukela ku-1989 Kuya eMthethweni WeSonto

Jeff Pippenger
2025-03-15

Tiri kushanda kuunganidza pamwechete mitsara yose yaDanieri gumi nerimwe maererano nenhorooondo yakavanzika yendima makumi mana, inomiririra nguva kubva muna 1989 kusvika kumutemo weSvondo muUnited States. Kudanwa kwedu sevadzidzi vechiporofita ndiko kugovera zvakarurama shoko rechokwadi.

Ipfunze kugira ngo uzagaragaze ko wemewe n’Imana, uri umukozi udakwiriye kugira isoni, ugabanya neza ijambo ry’ukuri. 2 Timoteyo 2:15.

Chitsauko chegumi nechimwe chaDhanieri chinogona kupatsanurwa kuita mitsetse gumi yechiporofita. Ndimu 1 kusvika 4 dzinomiririra mutsetse umwe wechiporofita. Ndimu 5 kusvika 9 dzinomiririra mutsetse wechipiri. Ndimu 10 inomiririra mutsetse wechitatu. Ndimu 11 ne12 dzinomiririra mutsetse wechina. Mutsetse wechishanu ndiwo ndimu 13 kusvika 15. Mutsetse wechitanhatu ndiwo ndimu 16 kusvika 22. Mutsetse wechinomwe ndiwo ndimu 23 ne24. Ndimu 24 kusvika ndimu 31 ndiwo mutsetse wechisere. Ndimu 31 kusvika 40 ndiwo mutsetse wechipfumbamwe, uye mutsetse wegumi nowokupedzisira ndiwo ndimu 40 kusvika 45. Iyi mitsetse gumi inofanira kuunzwa pamwechete, mutsetse pamusoro pomutsetse.

Ndiwani adzaphunzitsa chidziwitso? Ndipo ndani adzamvetsa chiphunzitsa? Iwo amene aleka mkaka, ndi iwo amene achotsedwa m’mawere.

Mustka ku va ehenhla ka mustka, mustka ku va ehenhla ka mustka; ntila ehenhla ka ntila, ntila ehenhla ka ntila; laha nyana, ni leya nyana:

Nokuti nemiromo inodzedzereka, uye norumwe rurimi, achataura navanhu ava. Vaakange avaudza achiti, Uku ndiko kuzorora kwamungazorodza nako vaneta; uye uku ndiko kuzorodzwa; asi havana kuda kunzwa.

Asi shoko raJehovha rakava kwavari murayiro pamusoro pomurayiro, murayiro pamusoro pomurayiro; mutsara pamusoro pomutsara, mutsara pamusoro pomutsara; pano zvishoma, napapo zvishoma; kuti vaende, vawire shure, vaputswe, vabatwe mumusungo, uye vatorwe. Isaya 28:9–13.

Linjē e tyre dhjetē profetike, natyrisht, janē tē ndērlidhura me njēra-tjetrēn, por brenda secilēs linjē mund tē dallohet njē temē e veçantē. Ndonēse secila linjē ka njē temē parēsore, linjat pērmbajnē mē shumë se njē dēshmi tē vetme. Synoj tē pērcaktoj secilēn prej temave nē dhjetē linjat.

Mutsetse Wokutanga

Neniwo, mugore rokutanga raDhariusi muMedhia, iniwo ndakamira kuti ndimutsigire nokumusimbisa. Zvino ndichakuratidza chokwadi. Tarira, kuchamukazve madzimambo matatu muPersia; uye wechina achava mupfumi kwazvo kupfuura vose; zvino nesimba rake, kubudikidza nepfuma yake, achamutsa vose kuti varwise umambo hweGiriki. Uye mambo ane simba achamuka, achatonga nesimba guru, uye achaita sezvaanoda. Zvino paanenge amuka, umambo hwake huchaputswa, hugopatsanurwa kumhepo ina dzokudenga; uye kwete kuvana vake, kana maererano nesimba rake rokutonga raakaita naro; nokuti umambo hwake huchadzurwa, huve hwavamwe kunze kwaavo. Danieri 11:1–4.

Mwaka wa u kwanza wa Dariyo unaashiria mwisho wa myaka makumi saba, na hivyo kutambulisha wakati wa kinabii wa mwisho. Kufikia mstari wa tatu, Aleksanda Mkuu anasimamisha ufalme wake wa ulimwengu wote, na kufikia mstari wa nne ufalme wake ulikuwa wa kung'olewa na kugawanywa kwa pepo nne. Kutumia Dariyo kama wakati wa mwisho katika mwaka wa 1989 kunatuwezesha kuhesabu wafalme wanaowakilishwa katika mstari wa pili. Wakati Gabrieli anaposema katika mstari wa kwanza, “Tena, katika mwaka wa kwanza wa Dariyo,” anaendeleza yale aliyomjulisha Danieli mwanzoni mwa maono, yaliyoanza katika sura ya kumi.

Mugore rechitatu raKoreshi mambo wePeresia, shoko rakazarurwa kuna Dhanieri, ainzi Bherites hazari; uye shoko racho rakanga riri rechokwadi, asi nguva yakatarwa yakanga iri refu; akarinzwisisa shoko racho, uye akava nokunzwisisa kwechiratidzo. Dhanieri 10:1.

Chiratidzo chinomirira “nguva yokuguma” chine zviratidzo zviviri. “Nguva yokuguma” yemutsara wechiporofita waMozisi yakanga iri kuberekwa kwaAroni, kuchiteverwa makore matatu gare gare nokuberekwa kwaMozisi. Aroni naMozisi ndivo chiratidzo chakapetwa kaviri che “nguva yokuguma” munhoroondo yavo, uye vanofananidzira kuberekwa kwaJohane Mubhabhatidzi naJesu mwedzi mitanhatu pashure pacho. “Nguva yokuguma” muna 1798 yakaratidzwa nokubatwa kwapapa weRoma, uyo akazofa ari muutapwa muna 1799. Kubva “pagore rokutanga raDhariyasi muMedhia” kusvikira “pagore rechitatu raKoreshi mambo wePezhia”; Dhariyasi naKoreshi vanomirira “nguva yokuguma” muna 1989, nokuti vaporofita vose vari kutaura zvikuru pamusoro pamazuva okupedzisira kupfuura mazuva avakararama maari.

Zvino zvinhu izvi zvose zvakavawira somienzaniso; uye zvakanyorwa kuti zvitiyambire isu, tasvikirwa nemagumo enyika. 1 VaKorinte 10:11.

Dario na Koreshi wanamwakilisha Ronald Reagan na George Bush mkubwa mwaka 1989. Wote wawili walikuwa marais katika mwaka huo. Aya ya kwanza ya sura ya kumi na moja huiweka njozi katika mwaka wa tatu wa Koreshi, jambo ambalo lingemwakilisha George Bush mkubwa aliyemfuata Reagan kama vile Koreshi alivyomfuata Dario. Aya ya pili yasema kwamba wafalme watatu bado watasimama, na wa nne ni mwenye utajiri mwingi kuliko wao wote. Mwisho wa “wakati wa mwisho” katika sura ya kumi na moja huanza mwaka 1989 na hutambulisha kwamba baada ya George Bush mkubwa wafalme watatu bado wangalisimama, hivyo kuwatambulisha marais watatu waliomfuata Bush mkubwa. Wafalme hao watatu walikuwa Bill Clinton, George Bush mdogo, Barak Obama, na kisha rais aliye tajiri kuliko wote, Donald Trump, ambaye “kwa nguvu zake” na “kwa utajiri wake atachochea wote juu ya ufalme wa Uyunani”.

Ndima yechitatu inobva yazivisa Aleksanda Mukuru, uye naizvozvo inomiririra mutungamiri wokupedzisira weUnited Nations anobatana noupapa mumazuva okupedzisira, asi uyo, sezvakangoitawo upapa, anosvika kumugumo wake. United Nations ndihwo umambo hwechinomwe hunomiririrwa samadzimambo gumi muna Zvakazarurwa chitsauko 17, uye mubatanidzwa wamadzimambo gumi unobvumirana kupa umambo hwawo hwechinomwe kuchikara choupapa kweawa imwe yokufananidzira.

Uye nyanga khumi dzawakavona madzimambo gumi, asati agamuchira ushe; asi vanogamuchira simba samadzimambo kweawa imwe chete pamwe chete nechikara. Ava vane fungwa imwe, uye vachapa chikara simba ravo nesimba ravo rose. Ava vacharwa neGwayana, uye Gwayana richavakunda; nokuti ndiIshe wamadzishe, naMambo wamadzimambo; uye avo vari naye ndivo vakadanwa, nevakasaruudzwa, nevakatendeka. Zvakazarurwa 17:12–14.

Aya mafumu khumi akuimiridwa ndi mavesi atatu ndi anayi, komanso ndi mbiri ya kuwuka ndi kugwa kwa Aleksanda Wamkulu amene anakwaniritsa mavesiwa m'zaka za m'mawiri ndi mazana anayi. Girisi ndi ufumu wachitatu wa uneneri wa m'Baibulo, ndipo ndi chizindikiro cha chinjoka, gawo limodzi mwa magawo atatu a mgwirizano wa chinjoka, chilombo, ndi mneneri wonama. Pa mtanda uthenga wakuti “Mfumu ya Ayuda” unalembedwa m'Chiheberi, Chilatini, ndi Chigiriki; kuyimira Ayuda, Aroma, ndi unyinji wonse wa anthu ochokera ku mitundu ina amene akanakhala mu Yerusalemu pa Paska. Agiriki akuimira chinjoka, Aroma akuimira chilombo, ndipo Ayuda anali mneneri wonama.

Mavhesi mana ekumi na imwe anoratidza kuguma kwesimba reshato repanyika rinoita upombwe nesimba rehupapa apo nguva yokuedzwa kwavanhu ichisvika pakuvharwa. Mavhesi matatu na mana anoratidza kusimuka kwekupedzisira nokuwa kwesuwo kwekuratidzwa kwekupedzisira kwesimba reshato repanyika. Mavhesi aya anofukidza pamusoro pemavhesi matanhatu okupedzisira anoratidza kuguma kwechikara chinoita upombwe nemadzimambo enyika. Kutanga nokuguma kwemavhesi mana ekutanga zvakaiswa pamwe chete nemavhesi matanhatu okupedzisira, uye mukuita saizvozvo zvinotakura chiratidzo cheMirayiro Gumi, ine tafura yemirayiro mina yokutanga uye tafura ine mirayiro mitanhatu yokupedzisira, panguva imwe chete zvichimirirawo muedzo une nhamba gumi.

Mavesi mana ekutanga anomiririra mavambo anoratidza kuguma, achisimbisa shoko iri sekutanga panguva ye“kuguma” muna 1989. Mavesi aya anomiririra nguva kubva muna 1989 kusvikira pakuvharwa kwenguva yenyasha kumunhu, nokudaro achifupikisa shoko remavesi matanhatu okupedzisira, ayo ari kuwedzera kwezivo kwakazarurwa muna 1989, kunozivisa zviitiko zvine chokuita nokuvharwa kwenguva yenyasha.

Ndima idzi dzinopa hwaro hwechiporofita hwokuziva kuti kutanga muna 1989 kwaizova navatungamiri venyika vasere vose zvavo, wechisere achibva pavanomwe vakamutangira, nokudaro zvichibatanidza ndima iyi pamwe chete nechakavanzika chokuti wechisere anobva pavanomwe, chiri chimiro chechiporofita chinova chokwadi chiripo mumazuva okupedzisira.

Musoro unogona kunzwiswa nendima idzi ndiko kuparadzwa kwekupedzisira kwesimba reshato rinofeva nehure reTire. Hure iri rinofeva nemadzimambo ose enyika, asi sezvakangoita France

yekare kuva dangwe rechechi yeKatorike apo Clovis akakumikidza ushe hwake kuhupapa muna 496, saizvozvowo chikara cheniyika cheUnited States chichavawo chokutanga pakati pamadzimambo kufeva nehure iri panguva yomutemo weSvondo. Sezvazvakaita kuti mundima nhanhatu nhanhatu dzekupedzisira, ndima ina dzokutanga dzizivise uye dzisimbise masimba ose matatu anotungamirira nyika kuArmagedhoni, asi musoro uri mundima ina dzokutanga isimba reshato rinomiririrwa neGreece naAlexander Mukuru.

Reagan akatanga nzira yevatungamiri vasere yakazotungamirira zvino kumutungamiri wekupedzisira pavasere ava. Mutungamiri wechisere achamisa mufananidzo wechikara uye achasimbisa mutemo weSvondo muUnited States, panguva imwe chetewo achironga chibvumirano chinomuita musoro weUnited Nations, iyo panguva iyoyo chaiyo ichapinda muhukama hwechechi nehurumende pasi pechifukidziro chokugadzirisa hondo dziri kuwedzera dzechiIslam chinotyisa.

Ukushintsha kwe-United States, okuyisilwane somhlaba sesAmbulo isahluko seshumi nantathu, kusuka ekubeni umbuso wesithupha wesiprofetho seBhayibheli kuye ekubeni inhloko yombuso wesikhombisa wesiprofetho seBhayibheli, ngesikhathi esifanayo kuqedela ubudlelwane obungekho emthethweni nombuso wesishiyagalombili wesiprofetho seBhayibheli, kuboniswa kusukela evesini lokuqala elikhomba u-1989, kudlule kubamongameli abaholela emthethweni weSonto e-United States, bese ngokushesha khona lapho kukhonjwa inkosi enamandla imi. Leyo nkosi enamandla nguTrump ethatha ukulawula phezu kweZizwe Ezihlangene, okuyinto manje asesohlelweni lokuyibhidliza ngaphambi kwezinto azifunayo.

Mutsetse Wechipiri

ਮੱਤੀ ਪੰਜ ਤੋਂ ਨੌਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪੂਰੇ ਅਧਿਆਇ ਵੱਚਿ ਮੁੱਖ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਕ ਪਛਿਕੜ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਚਿਕਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਉਲੇਖ ਅਤੇ ਬਾਇਬੁ-ਦਰ-ਬਾਇਬੁ ਚੀਤਰਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੱਤੀ ਪੰਜ ਇਸ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਵਚਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

Na mambo wa kusini atakuwa hodari, na mmoja wa wakuu wake; naye atakuwa hodari kuliko yeye, na atakuwa na mamlaka; mamlaka yake yatakuwa mamlaka makuu. Danieli 11:5.

Ptolemy I Soter na Seleucus I Nicator wanawakilishwa katika aya hii. Wote wawili walikuwa robo ya “Diadochi” (maana yake warithi) wa ufalme wa Aleksanda. Seleucus ndiye “mfalme wa kaskazini” wa kwanza katika sura ya kumi na moja, na kwa upatano na Roma ya kipagani, Roma ya upapa, na Roma ya kisasa—Seleucus alithibitishwa kuwa mfalme wa kaskazini wa kiunabii tu baada ya ushindi mkuu watatu au matukio matatu ya kugeuza mambo: kurejesha kwake Babeli mwaka 312 KK, Vita vya Ipsus mwaka 301 KK, na Vita vya Corupedium mwaka 281 KK. Mienendo hii iliwashinda wapinzani wake wakuu, ikapanua milki yake, na kuimarisha utawala wake katika eneo hilo.

Mstari wa pili unianza kwa kuwatambua wafalme wa kaskazini na kusini kwa kuwatofautisha na warithi wengine wowote (Diadochi) wa ufalme uliogawanyika wa Aleksanda. Unaendelea kwa kubainisha kwamba mfalme wa kaskazini anapatiwa mamlaka tu baada ya ushindi mara tatu. Kisha, katika historia ya mapambano ya kutawala iliyofunuliwa baada ya kifo cha Aleksanda katika aya ya sita hadi ya tisa, unatambua kipindi kinachohitimishwa kwa kuangushwa kwa

mfalme wa kaskazini na mfalme wa kusini. Hii ni mara ya kwanza kati ya mara tatu katika sura ya kumi na moja ambapo mfalme wa kusini anamshinda mfalme wa kaskazini. Haya yanatoa mashahidi watatu wa ndani ya sura hiyo ambao kwa uwazi wanaweka alama za njia za historia inayoongoza kwa mfalme wa kusini kumshinda mfalme wa kaskazini.

Mfalme wa kusini atakuwa hodari, na mmoja wa wakuu wake; naye atakuwa hodari kuliko yeye, na kutawala; mamlaka yake yatakuwa mamlaka makuu. Na mwisho wa miaka watajifunga pamoja; kwa maana binti ya mfalme wa kusini atamjia mfalme wa kaskazini ili kufanya mapatano; lakini hatadumu katika nguvu ya mkono; wala yeye hatasimama, wala mkono wake; bali yeye atatolewa, na wale waliomleta, na yeye aliyemzaa, na yeye aliyemtia nguvu nyakati hizo. Lakini kutoka katika tawi la mizizi yake atasimama mmoja mahali pake, ambaye atakuja pamoja na jeshi, naye ataingia katika ngome ya mfalme wa kaskazini, naye atatenda juu yao, na kushinda; naye pia atachukua mateka kuwapeleka Misri miungu yao, pamoja na wakuu wao, na vyombo vyao vya thamani vya fedha na vya dhahabu; naye atadumu miaka mingi zaidi kuliko mfalme wa kaskazini. Hivyo mfalme wa kusini atakuja katika ufalme wake, naye atarudi katika nchi yake mwenyewe. Danieli 11:5–9.

Kuzadzikiswa kwezvakaatika munhoroono kwemavhesi aya kunopa muenzaniso wokuzadzikiswa kwechiporofita wemakore ane chiuru namazana maviri namakumi matanhatu okutonga kwepapa kunoratidzwa mundima dzetatu dzimwe kusvika makumi mana, uye muenzaniso wechiporofita wokuzadzikiswa kwendima yegumi neimwe, iyo yakatanga kuzadzikiswa muna 217 BC paHondo yeRaphia. Zvapupu zvitatu izvozvo zvinoratidza hunhu hweHondo yeUkraine umo Putin, mambo wokumaodzanyemba wokupedzisira, achakunda uto remumiriri ramambo wokuchamhembe, iye papa.

Umxholo womgca wesibini wembali yesiprofeto yindlela ekubethwa ngayo inxeba elibulalayo kubupapa ngo-1798, njengoko limelwe ziivesi zesihlanu ukuya kweyesithoba kunye nedabi laseRafiya kwivesi yeshumi elinanye. Ukumkani wasemzantsi, onguYiputa, ligunya lenamba.

“Mwanakomana womunhu, rinzirai chiso chenyu pamusoro paFarao mambo weIjipiti, uye muporofite pamusoro pake, nepamusoro peIjipiti yose; taurai, muchiti, Zvanzi naIshe Jehovah: Tarirai, ndinopesana nemi, Farao mambo weIjipiti, shato huru inovata pakati penzizi dzayo, yakati, Rwizi rwangu nderwangu ndimene, uye ndakaruitira ini pachangu.” Ezekieri 29:2, 3.

Mifananidzo mitatu yokukunda kwamambo wokumaodzanyemba pamusoro pamambo wokumaodzanyemba muchitsauko chegumi nerimwe inobatana kuratidza kuwa kwokupedzisira kwamambo wokumaodzanyemba mundima makumi mana neshanu.

Atoasima hema za jumba lake kati ya bahari katika mlima mtakatifu wenye utukufu; lakini atafikia mwisho wake, wala hatakuwa na wa kumsaidia. Danieli 11:45.

Mumutsara regumi nerimwe mune mitsara mitatu inoratidza mambo wokumaodzanyemba achikunda mambo wokumusoro, asi apo mambo wokumusoro anosvika kumugumo wake pasina anomubatsira, hazvinyatsooneki pachena. Asi bhuku raZvakazarurwa rinoratidza kuti isimba reshato rinomuwisira pasi nokudya nyama yake uye nokumupisa nomoto. Kana simba reshato richinge razivikanwa kubva mubhuku raZvakazarurwa, tinogona kuona madzimambo, avo variwo

shato uye variwo mambo wokumaodzanyemba, avo vachawisira pasi mambo wokumusoro mundima makumi mana neshanu. Zvapupu zvitatu zvakananga muchitsauko ichi, zvose zvichipupura kuzadzika kwazvo kwakakwana sezvinomiririrwa kubudikidza nokubatana kwemabhuku aDanieri naZvakazarurwa.

ກະສັດແຫ່ງທົດເໜືອຜ່າຍສັນຕະປາປາໃນຍຸກສະໄໝໃໝ່ ມາເຖິງຈຸດຈົບຂອງຕົນໃນຂັ້ນສູງສຸດ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ໃດຊ່ວຍເຫຼືອ, ແລະພຣະທຳພຣະນິມິດໄດ້ລະບຸວ່າ ອຳນາດຂອງສັນຕະປາປາມາເຖິງຈຸດຈົບຂອງຕົນໄດ້ຢ່າງໃດ ໂດຍຢູ່ໃນມືຂອງອຳນາດແຫ່ງມັງກອນ.

“Zinyanga khumi zija udaona pa chilombo, izo zidzadana na huleyo, ndipo zidzamupanga kukhala bwinja ndi wamaliseche, ndipo zidzadya mnofu wake, ndi kumuwocha ndi moto. Pakuti Mulungu waika m’mitima mwawo kuti akwaniritse chifuniro chake, ndi kukhala a mtima umodzi, ndi kupereka ufumu wawo kwa chilombo, kufikira mawu a Mulungu adzakwaniritsidwe.” Chivumbulutso 17:16, 17.

Madzimambo gumi anopisa mambo wepapa wokumusoro ne moto uye anodya nyama yake. Madzimambo emazuva okupedzisira isimba reshato.

“Madzimambo navatongi namagavhuna vakazviisa pachavo chiratidzo chaantikristu, uye vanomiririrwa sedhiragoni inoenda kundorwa nevatsvene—navanochengeta mirairo yaMwari uye vane kutenda kwaJesu. Mukuvengana kwavo navanhu vaMwari, vanozviratidzawo kuva vane mhosva yokusarudza Bharabhasi pachinzvimbo chaKristu.” Testimonies to Ministers, 38.

Marenaumi gumi vaiva simba redhiragoni, iro rinomirirwawo noumambo hweGirisi naArekisanda. Madzimambo iwayo madzimambo okumadokero, nokuti anomiririrwa naFarao mambo weIjipiti. Achadya nyama yake, nokuti ndivowo “imbwa” dzouporofita, idzo munyori weMapisarema anodana kuti “ungano yavakaipa.”

Nokuti imbwa dzandikomba; ungoro yavakaipa yandipoterredza; vakabaya maoko angu netsoka dzangu. Ndingaverenga mapfupa angu ose; vanonditarisa nokundiringisa. Vanogoverana nguo dzangu pakati pavo, uye vanoita mijenya pamusoro pechokufuka changu. Mapisarema 22:16–18.

Upapa ni mfalme wa kaskazini katika aya ya arobaini na tano, na upapa unawakilishwa na Yezebeli katika kanisa la Thiatira.

Asi ndine zvinhu zvishoma zvandinokupomera nazvo, nokuti unobvumira mukadzi uya Jezebheri, anozviti muprofitakadzi, kuti adzidzise nokunyengera varanda vangu kuti vaite upombwe nokudya zvinhu zvakabayirwa kuzvifananidzo. Uye ndakamupa nguva yokuti atendeuke paupombwe hwake; asi haana kutendeuka. Tarira, ndichamuwisira pamubhedha, navaya vanoita upombwe naye ndichavapinza mukutambudzika kukuru, kunze kwokuti vatendeuke pamabasa avo. Zvakazarurwa 2:20–22.

Kutongwa kwaJezebheri kunozadzikiswa paanodyiwa nembwa.

NezvaJezebheriwo Jehovha akati, Imbwa dzichadya Jezebheri parusvingo rweJezireeri. 1 Madzimambo 21:23.

Izinja ziyiRoma yobuhedeni, amandla kadrako, ngoba kwakuyiRoma yobuhedeni eyabethela uKristu esiphambanweni.

“Mukutambudzika kwaKristu pamuchinjikwa chiporofita chakazadziwa. Mazana amakore kusati kwava nekurovererwa pamuchinjikwa, Muponesi akanga afanotaura mabatarirwo aaizoitwa. Akati, ‘Imbwa dzakandikomba; ungoro yavakaipa yakandipoterredza; vakabaya maoko angu netsoka dzangu. Ndinogona kuverenga mapfupa angu ose; vanonditarira nokundishamisa. Vanogoverana nguo dzangu pakati pavo, uye vanokandira zvokupfeka zvangu mijenya.’ Mapisarema 22:16–18. Chiporofita chine chokuita nenguo dzake chakaitika pasina kurairana kana kupindira kwakaitwa neshamwari kana navavengi voWakarovererwa pamuchinjikwa. Nguo dzake dzakapiwa kumasoja akanga amuisa pamuchinjikwa. Kristu akanzwa kukakavadzana kwavarume ava pavaakanga vachigoverana nguo pakati pavo. Jasi rake rakanga rakarukwa rose pasina musono, uye vakati, ‘Ngatiregei kuribvarura, asi ngatikandirei mijenya pamusoro paro, kuti rava raani.’” *The Desire of Ages*, 746.

Madzimambo gumi, vari imbwa, vari ungoro yavakaipa, vari Girisi neIjipiti, vachapisa zvakare hure nomoto.

Nasikana wa kuhani yeyote, akijitia unajisi kwa kufanya ukahaba, humtia baba yake unajisi; atateketezwa kwa moto. Mambo ya Walawi 21:9.

Majimambo gumi anopisa hure nemoto, nokuti anozviti mupristikadzi asi ari hure.

Zvino zvichaitika nezuva iro, kuti Tiro richakanganwikwa kwemakore makumi manomwe, zvinoenderana namazuva amambo mumwe chete; pakupera kwamakore makumi manomwe Tiro richaimba sechifeve. Tora rudimbwa, ufambe-fambe muguta, iwe chifeve chakanga chakanganwikwa; ridza nziyo dzinotapira, imba nziyo zhinji, kuti urangarirwe. Zvino zvichaitika pakupera kwamakore makumi manomwe, kuti Jehovha achashanyira Tiro, uye richadzokera kumubhadharo waro, uye richaita upombwe noushe hwose hwenyika dzose dziri pamusoro penyika. Isaya 23:15–17.

Kundime 5 hadi 9, na kundime 31 hadi 40, tunapata ushahidi wa upapa kufikia mwisho wake mikononi mwa nguvu ya joka. Kanuni hii pia inatimizwa sasa katika Vita vya Ukraini. Mashahidi hawa watatu wanatujulisha kwamba mfalme wa kaskazini atakapofikia mwisho wake bila mtu wa kumsaidia katika kisa cha arobaini na tano, joka ataila nyama yake na kumtekeza kwa moto. Kwa vinywa vya mashahidi watatu, msukumo wa tendo la joka utajumuisha agano lililovunjwa.

Mu mavhesi mashanu kusvika vapfumbamwe, Hondo yeChipiri yeSiria yakapera nechibvumirano cherugare muna 253 BC. Hondo iyi yakanga yatanga muna 260 BC, uye makore manomwe apinda muHondo yeChipiri yeSiria chibvumirano cherugare chakaitwa namambo wokumaodzanyemba achipa mwanasikana kumambo wokuchamhembe kuti amuroore, uye nokudaro rugare rwusimbiswe nesungano yewanano. Makore manomwe pashure pewanano, muna 246 BC, mambo wokuchamhembe akatsaudzira parutivi mwenga wokumaodzanyemba akadzorera mudzimai wake wokutanga, waakanga atsaudzira parutivi paakaroorwa mwanasikana wamambokadzi weEgipita. Chikonzero chakakurudzira mambo wokumaodzanyemba kupinda umambo hwokuchamhembe nokubata mambo wokuchamhembe chaiva chibvumirano chakanga chaputswa.

